

Up-634/02

Datum odločbe: 28. 10. 2002

Področje: volilna pravica (potrjevanje kandidatur na lokalnih volitvah)

Izrek: sodba Upravnega sodišča se razveljavi, odločba Občinske volilne komisije se odpravi, kandidatura se potrdi

Dodatno: /

Odločitev: **5:3; število PLM 1, število OLM 1**

ZA: Čebulj, Fišer, Janko, Modrijan, Ribičič

PROTI: Krisper Kramberger, Škrk, Tratnik

PLM: Fišer

OLM: Škrk, ki se mu v 4. točki pridružuje Krisper Kramberger

VEZANOST: Up-630/02

POVZETEK ZADEVE:

Politična stranka, ki je vložila ustavno pritožbo, zatrjuje, da ji je bila kršena volilna pravica iz 43. člena Ustave. Občinska volilna komisija ni potrdila kandidature njene članice za članico Občinskega sveta. To odločitev je občinska volilna komisija utemeljila s sklicevanjem na Zakon o lokalnih volitvah, po katerem smejo pri določanju kandidatur sodelovati samo člani stranke, ki imajo volilno pravico in stalno prebivališče v občini. Občinska volilna komisija pa je ugotovila, da so pri določanju kandidatur sodelovali poleg članov stranke z volilno pravico in s stalnim prebivališčem v Občini tudi člani stranke, ki teh pogojev niso izpolnjevali. Enako stališče je sprejelo tudi Upravno sodišče.

Ker je v obravnavanem primeru ustavna pritožnica uveljavljala kršitev volilne pravice, je Ustavno sodišče odgovorilo na vprašanje, ali je pravno stališče, na katerem temelji izpodbijana odločitev Upravnega sodišča, po katerem je določitev kandidatov, ki jih določi politična stranka in pri kateri so sodelovali poleg članov stranke, ki imajo volilno pravico in stalno prebivališče v občini, tudi člani stranke, ki teh pogojev ne izpolnjujejo, v neskladju z Ustavo. Ustavno sodišče je ugotovilo, da so pri določanju kandidature sodelovali člani stranke, ki izpolnjujejo zakonske pogoje, in člani stranke, ki teh pogojev ne izpolnjujejo. Takšno ravnanje bi sicer lahko pripeljalo do kršitve, vendar se to v obravnavanem primeru ni zgodilo. Če je organ politične stranke po njenih pravilih pristojen določiti kandidature v več občinah, te določi z ločenim glasovanjem za vsako posamezno občino, pri katerem sodelujejo samo člani stranke iz te občine. Vendar tudi, če postopek ni bil izveden tako, ni mogoče šteti, da je bil izveden nezakonito, če je mogoče nedvoumno ugotoviti, da so kandidature določili (potrdili) člani stranke, ki imajo volilno pravico v občini. Ustavno sodišče je odločilo tudi o sporni pravici, saj je bilo to na podlagi podatkov v spisu mogoče ter nujno zaradi narave pravice in odprave posledic njene kršitve.

Dve ločeni mnenji (pritrnilno in odklonilno) se navezujeta na procesno vprašanje, ali ima politična stranka aktivno legitimacijo (da vloži ustavno pritožbo). Ustavno sodišče je v obrazložitvi večinske odločbe navedlo, da politična stranka ne sodi v kategorijo oseb (vsak kandidat ali predstavnik kandidature), ki imajo po Zakonu o lokalnih volitvah aktivno legitimacijo, torej lahko zahtevajo varstvo volilne pravice in zoper odločbo občinske volilne komisije, s katero se zavrne kandidatura oziroma lista kandidatov, vložijo pritožbo na sodišče, pristojno za upravne spore. Ustavno sodišče ji je vseeno priznalo položaj upravičene osebe, ker jo je Upravno sodišče štelo za stranko in je o njeni pritožbi tudi odločilo z izpodbijano sodbo. Pritrdilno ločeno mnenje sodnika Fišerja podaja načelni ugovor glede tega (se ne strinja z večino), vendar se vsebinsko strinja z odločbo. Dodaja še pomislek o rešitvah Zakona o lokalnih volitvah, ker obravnavane zadeve izkazujejo, da ureditev povzroča v praksi težave in bi jih moral zakonodajalec nasloviti in ustrezno popraviti, ne pa da Ustavno sodišče ekstenzivno (celo aktivistično) posega v volilne zadeve. Odklonilno ločeno mnenje sodnice Škrk

naslavlja enak pomislek procesne narave. Vendar sodnica v OLM meni, da politična stranka ne more vložiti ustavne pritožbe in bi ta morala zato biti zavržena. Ko svoje stališče utemeljuje tudi s tem, da ta praksa Ustavnega sodišča lahko učinkuje na prihodnje primere (tudi z navajanjem mednarodnih instrumentov, ki razumejo volilno pravico kot osebno pravico, kot individualno pravico), ji pritrjuje tudi sodnica Krisper Kramberger.

Ni ekonomske dimenzije.

EKONOMSKA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	nerazporejeno				

Ni družbene dimenzije.

DRUŽBENA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	nerazporejeno				

AVTORITARNA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	S				PS
Pozicija LM		PLM			OLM
PLM: Fišer		2			
OLM: Škrk, Krisper Kramberger					2
SAMO PROTI: Tratnik				1	1
SAMO ZA: Čebulj, Janko, Modrijan, Ribičič	1	0,5			

Odločba:

V obravnavani zadevi gre za avtoritarno dimenzijo, saj se izpostavlja razmerje med odločitvami državnih in lokalnih organov in posameznico, ki želi kandidirati na lokalnih volitvah (čeprav ustavno pritožbo vloži kar politična stranka). Ustavno sodišče je razveljavilo izpodbijano sodbo Upravnega sodišča in odpravilo odločbo Občinske volilne komisije, ker je z njima bila kršena volilna pravica iz 43. člena Ustave. Obrazložitev odločbe sicer nakazuje na to, da Ustavno sodišče pritrjuje zakonodajalcu in stališču sodišča v tem, da je zakonska določba jasna in kandidatov v občini ne morejo določiti člani stranke, ki nimajo volilne pravice in stalnega prebivališča v tej občini. Če bi Ustavno sodišče menilo, da gre za protiustavno določbo, bi presojalo njeno ustavnost. Odstop od stališča izpodbijane sodbe in odločitve občinske volilne komisije je viden v konkretni situaciji, v kateri se je zgodilo, da ni prišlo do izvajanja ločenih glasovanj za vsako posamezno občino, iz katerega bi bilo razvidno, ali so pri glasovanju sodelovali res samo tisti, ki izpolnjujejo zakonska pogoja. Ker so bile vse kandidature potrjene soglasno in ker ni prišlo do ločenega glasovanja za vsako posamezno občino, pa Ustavno sodišče ni štelo, da je postopek izveden nezakonito, saj je mogoče ugotoviti, da so kandidature določili člani stranke, ki izpolnjujejo pogoja. Zato se izpodbijana posamična akta razveljavita oziroma

odpravita. To bi bila pozicija 2 (razveljavitev in odprava posamičnih aktov, ni težav z zakonsko določbo). Ker pa Ustavno sodišče samo odloči tudi o sporni pravici s sklicevanjem na nujnost, kajti volilni postopki za lokalne volitve so bili že v teku, predpisani roki za posamezna volilna opravila zelo kratki, potrditev kandidature pa je pogoj za nastop na volitvah, gre za **pozicijo 1**.

Nasprotna odločitev:

Ustavno sodišče bi ustavno pritožbo zavrglo, ker politična stranka nima aktivne legitimacije v obravnavani zadevi, ali zavrnilo, ker bi pritrdilo izpodbijanima odločitvama, da je v obravnavani zadevi prišlo do nezakonito izvedenega postopka. **Pozicija 5**.

Glede ločenih mnenj razporeditev sledi ugotovitvam, podanim v povzetku odločbe. OLM je **pozicija 5**. PLM pa je umeščeno na pozicijo 2. Sodnik Fišer sicer izraža načelno nasprotovanje aktivni legitimaciji politične stranke v postopkih (tudi ustavne pritožbe ne more vložiti, zaradi česar bi jo Ustavno sodišče moralo zavreči; pozicija 5), vendar se navkljub ugovoru procesne narave strinja z večinsko odločitvijo (pozicija 1), posebej upošteva, da je bila istega dne sprejeta po vsebini enaka odločitev v drugi zadevi (št. Up-630/02, s katero je soglašal) in opozarja na težave v volilnih zadevah, ki bi jih zakonodajalec že moral odpraviti, Ustavnemu sodišču pa s tem ne bi bilo treba tako ekstenzivno posegati v volilne zadeve. Torej končna **pozicija 2**.

MEDNARODNA PRAVNA VPETOST (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno-NC)		
Odločitev in sodniki ZA (Čebulj, Janko, Modrijan, Ribičič)	1	Se ne sklicuje.
PLM: Fišer	1	Se ne sklicuje.
OLM: Škrk, Krisper Kramberger	4	V 4. točki ločenega mnenja je razvidno sklicevanje na MPDPP, ki daje aktivno in pasivno volilno pravico vsakemu državljanu, torej posamezniku, kar pritruje tezi, da je volilna pravica osebna, individualna pravica.
SAMO PROTI: Tratnik	NC	

NAKLONJENOST VLADI (OCENA OD 1 DO 3 ali neocenjeno - NC)		
Odločitev in sodniki ZA	NC	Ni bilo mnenja Vlade.
PLM: Fišer	NC	
OLM: Škrk, Krisper Kramberger	NC	
SAMO PROTI: Tratnik	NC	